

Sen o Zeleném domě

Liz Rosenbergová

Ilustrovala
Ivona Knechtlová

Albatros

Sen o Zeleném domě

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

Liz Rosenbergová
Sen o Zeleném domě – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Sen
o Zeleném
domě
Liz Rosenbergová

Sen
o Zeleném
domě
Liz Rosenbergová

Ilustrovala Ivona Knechtlová

Albatros

Přeložila Petra Nagyová.

Na křižovatce

Jednoho pozdního červnového odpoledne roku 1905 seděla Maud Montgomeryová u babičky v kuchyni a psala. Neseděla u stolu, ale byla usazená na něm; chodidly se zlehka dotýkala pohovky, která stála poblíž, a poznámkový blok měla opřený o kolena. Mohla odsud ihned seskočit, kdyby se tu někdo zastavil pro poštu, což bylo vcelku pravděpodobné – babiččina kuchyně byla totiž v Cavendishi, přímořské vesničce na ostrově prince Edwarda, zároveň i poštou.

Maud bylo třicet, ale vypadala mladší, sotva něco přes dvacet. Měla velké, jiskrné šedomodré oči s dlouhými řasami a malá ústa, která si občas zakrývala rukou, protože se styděla za své zuby. Byla středně vysoká, drobná, štíhlá a chodila vzpřímeně. Měla za to, že jediné, co ji zdobí, jsou lesklé vlasy, které zdělila po své zesnulé matce. Když si je večer rozpustila, v měkkých hnědých vlnách jí spadaly až pod kolena. Ale většinou je nosila vyčesané a sepnuté pod těmi nejnápaditějšími a nejdůmyslnějšími modely klobouků, které objevila.

Maud právě pracovala na novém příběhu. Ačkoli sotva začala, okamžitě měla pocit, jako by se ocitla v jiném světě – na místě podobném Cavendishi, které nazvala Avonlea. Così na tom příběhu, stejně jako jeho urputná hrdinka-sirotek („prosím, řikejte mi A-n-n-a“), Maud od počátku pohlcovalo. Slova hladce klouzala

po papíře. Její rukopis nikdy nebyl pevnější a jistější. Maud však nezačala své vyprávění představením slavné zrzavé hrdinky, ale právě popisem městečka Avonlea spolu s bystrou paní Lyndeovou, jež nad ním bdí. Maud si zběžně zapsala úvodní odstavec:

„Paní Ráchel Lyndeová bydlela zrovna v místě, kde se v Avonlea svažuje hlavní silnice do úvozu lemovaného olšemi a převíslými vrbami, který protíná potůček pramenící daleko v lesích kolem místa, co bydlí Cuthbertovi. Prý je to tam na horním toku nezkrotná bystřina, klikatá a řítící se střemhlav jako o závod, plná temných tůň a vodopádů. V úvozu u Lyndeových to však byl klidný spřádáný potůček, protože ani potok by si nedovolil minout dům paní Ráchel Lyndeové bez patřičného respektu k dobrým mrávům. Jako by věděl, že paní Ráchel právě sedí u okna a bedlivě sleduje všechno, co se venku šustne, potoky počínaje a dětmi konče, a že zjistí-li nějakou nepatřičnost, nebude mít klid, dokud tomu nepřijde dokonale na kloub.“¹

Obloha byla po dešti jako vymalovaná a Maud seděla v záři odpoledního slunce, které se oknem dralo dovnitř. Její nálada byla nestálá jako počasí – v jednu chvíli zářila, další se zakabonila. Červen byl její nejoblíbenější měsíc. Člověk mohl její štěstí počítat v podstatě na červny. Psala o něm víc než o všech ostatních měsících dohromady a vypočítávala jeho krásy. Když severní pobřeží ostrova prince Edwarda konečně zaplavilo jaro, Maud opustila svůj malý, tmavý „zimní pokoj“ v přízemí a přestěhovala se do patra, kde mohla nerušeně psát a snít. Tam nahoru se za ní nikdo nepouštěl; Maud byla královnou a jedinou obyvatelkou tohoto

1 Zde i dále podle překladu M. Poláčkové (Albatros, 2017)

jarního panství. Právě teď ale pracovala jinde, zabraná do svého nového příběhu a s perem v ruce, jež stěží stíhalo zaznamenávat její myšlenky.

Zrovna dospěla k místu, kde si zvědavá paní Lyndeová láme hlavu nad nesmělým sousedem, Matoušem Cuthbertem, který se se svou bryčkou taženou kaštanovou kobylkou odjíždí ve svém nejlepším obleku pryč. „Kam jen může Matouš Cuthbert jet a co tam bude dělat?“

Právě v tom okamžiku Maud kdosi vyrušil. Nový místní pastor, Ewan Macdonald, se zastavil pro poštu. Maud odložila psaní. Ewan byl nesmělý, milý starý mládenec, který se do Cavendishe nedávno přistěhoval. Pronajal si pokoj nedaleko presbyteriánského kostela, hned vedle Macneillova statku, kde s prarodiči bydlela Maud. Na poště byl častým návštěvníkem. Maud připadal mladý pastor trochu opuštěný. Byl vzdělaný a měl před sebou nadějně vyhlídky. Ewan Macdonald vzbudil u místních pozornost svými tmavými, vlnitými vlasy, dolíčky ve tvářích i melodickým gaelským přízvukem. Maud se líbil především ten přízvuk, protože vyrůstala na romantických příbězích ze Skotska, té „staré země“.

Pohledný svobodný pastor se stal přirozeně cílem místních drbů. Cavendishské dívky prý do něho byly „celé zblázněné“ a nejedna zkřížila Ewanovi cestu. Maud však mezi ně nepatřila. Nesmělý Skot se jí líbil a ráda pobývala v jeho společnosti, ale nápadníka nehledala. Vášnivých nabídek už měla dost, zato o nové přátele stála vždycky. Maud byla společnost nového pastora příjemná, stejně jako lehká konverzace, kterou vedli. Pokud se někdy cítila polichocena – nebo ji pastor snad zaujal – nedala to na sobě znát, což byla pro Ewana Macdonalda, jenž právě o vlásek unikl svatbě s nedočkavou ženštinou z jiného města, velká úleva.

Macneillovi byli odnepaměti neochvějnými presbytariány. Maud hrála v kostele na varhany; byla veselá, bystrá a spolu s Ewanem si vždycky měli o čem povídat. Ewan zůstával, dokud se nevytratily sluneční paprsky. Teprve když se kuchyň zaplnila tmavými stíny, neochotně s dopisy odešel. Maud vzala svůj sešit a odnesla si ho do podkroví.

Ocitla se na křižovatce – ačkoli v té chvíli o tom ještě nevěděla. Zdálo se, že prostě jen skončil jeden skvělý červnový den. Našla si nového přítele a začala psát nový příběh. Neměla tušení, že se v jejím životě záhy naprosto všechno změní.

Nelehké dětství

Lucy Maud Montgomeryová – říkejte mi Maud – trvala vždy na svém, a své první křestní jméno přestala používat docela. Vyrůstala pyšná na to, že má její rodina na ostrově prince Edwarda dlouhé a hluboké kořeny. A spoustu toho o nich věděla; byly to první příběhy, které zaslechla. Jako malá vyprávění milovala.

O chladných kanadských nocích se Macneillovi scházeli v kuchyni u kamen a povídali si. Malá Maud sedávala na klíně své pratety Mary Lawsonové, s očima navrch hlavy. Tetička Mary byla báječná vypravěčka. Příběhy o dávných přích, námluvách či dobrodružstvích se přetřásaly se stejnou vervou jako čerstvé ranní klepy. Tato stará vyprávění byla pro Maud prvním vodítkem k její minulosti i budoucnosti. Nikdy je nezapomněla. A své předky z ostrova prince Edwarda znala stejně dobře jako vlastní sousedy.

Někdy v osmnáctém století na ostrov připlula Maudina pra-prababička, Mary Montgomeryová, která trpěla mořskou nemocí a chtěla si tu jen na pár chvil odpočinout, jenže – k velkému zděšení svého manžela – už se odmítla znovu nalodit. Manžel prosil, přemlouval ji a soptil, ale ona neustoupila. Právě zde, na ostrově prince Edwarda, chtěla zůstat, což pak také udělali. Historii Maudiny rodiny tedy začala psát tato umíněná a odhodlaná žena.

Montgomeryovi odvozovali svůj původ od skotského hraběte z Eglintonu, což je dost nejspíše, nicméně Maudin otec se k tomu

upnul (dokonce jednoho dne pojmenoval svůj dům *Eglinton Villa*). Maudin dědeček z otcovy strany, Donald Montgomery, byl zarytým konzervativcem. Mezi jeho přátele patřil i první kanadský ministerský předseda či vůdčí členové Konzervativní strany. Donald Montgomery působil více než čtyřicet let v legislativním sboru ostrova prince Edwarda a dalších dvacet let pak v Senátu, až do své smrti v šestaosmdesáti letech. Říkalo se mu jednoduše „Senátor“.

Senátor měl na krbové římse dva veliké porcelánové psy se zelenými skvrnami. Podle Maudina otce každý den o půlnoci seskakovali dolů na předložku u krbu. Ten příběh – i skvrnití porcelánoví psi – Maud učarovali. Trpělivě je sledovala, jestli obživnou, ale nikdy je nepřistihla. Nikdy však na ta magická zvířata nezapomněla. O mnoho let později, když byla na líbáncích, náhodou objevila dva velké, skvrnité porcelánové psy na prodej. Okamžitě po nich sáhla a nechala si je poslat domů, kde hlídali její knihovnu. Byla to živá a hrdá připomínka rodiny z otcovy strany.

Macneillové, předkové z matčiny strany, byli rovněž známí a respektovaní – a všichni věrní liberálové či „gritové“. Tedy přímí političtí odpůrci Montgomeryů. V tomto i mnoha dalších ohledech se tak Maud ocitla mezi dvěma mocnými opačnými tábory.

Maudina pra-prababička z matčiny strany, Elizabeth, byla právě tak tvrdohlavá jako ta s mořskou nemocí, jen neměla tolik štěstí, aby oblomila svého manžela. Ostrov prince Edwarda nenáviděla. „Zoufale se jí stýskalo po domově – a vzpurně. Celé týdny po svém příjezdu si odmítala sundat klobouk, chodila s ním i doma a umíněně se domáhala návratu domů. Když jsme ten příběh jako děti poslouchaly, pořád dokola jsme spekovaly, jestli si ten klobouk před spaním sundávala a pak si ho zase ráno nasazovala, anebo jestli v něm spala celou noc.“

Maudina rodná vesnice Cavendish ve střední části severního pobřeží ostrova prince Edwarda byla založena na konci osmnáctého století třemi skotskými rodinami: Macneillovými, Simpsonovými a Clarkovými. Když se narodila Maud, jak sama poznamenává, „tyto tři důležité rodiny se skrze sňatky tak promíchaly, že bylo nutné se v Cavendishi buď narodit, nebo vyrůstat, aby člověk věděl, koho může svobodně kritizovat“. Dokonce o těchto rodinách existovalo jedno jízlivé rčení: „Dobrý Bože, zbav nás domýšlivosti Simpsonových, pýchy Macneillových a chvástavosti Clarkových.“

Maud pocházela z „pyšné“ rodiny Macneillovy. Tvrdila, že svůj „talent na psaní... a zálibu v literatuře“ zdělila z matčiny strany. Její pradědeček z matčiny strany, William Simpson Macneill, byl vlivným předsedou Sněmovny – říkalo se, že na ostrově prince Edwarda znal každého muže, ženu i dítě jménem. I pouhý jeho portrét vzbuzoval takový respekt, že jeden z jeho nástupců, kterého ten portrét děsil ještě sto let poté, ho nakonec sundal ze stěny a schoval.

Jeden z předsedových jedenácti potomků se stal významným politikem, další známým právníkem, ale Alexander Macneill, Maudin dědeček, byl pouhým farmářem a místním poštmistrem. Říkalo se, že po otci zdědil mnoho z jeho předností – výřečnost, vážnost, inteligenci – ovšem v nezanedbatelné míře také jeho slabosti. Dědeček Macneill byl pyšný, jízlivý, tyranský a přecitlivělý – a tyto vlastnosti ovlivnily i Maud. Ačkoli jeho sestra, výborná vypravěčka tetička Mary Lawsonová si ho pamatovala jako jemného a nadaného chlapce, mnoho jiných – včetně Maud – se ho bálo. V rodině i mezi sousedy vyvolával šarvátky, z nichž se pak stávaly dlouhodobé spory. Samotářští Macneillovi se tak dostávali do ještě větší izolace, odkázání jen na vlastní, pevně semknutou rodinu.

Dědeček Macneill byl na svou bystrou vnučku Maud bezpochyby pyšný, ovšem jeho metoda spočívala v tom, chválit člověka v soukromí, ale na veřejnosti ho zastrašovat či se mu vysmívat. Maud se teprve od sestřenic a bratranců dozvíдалa, že za jejími zády se o ní nelítostný dědeček vyjadřuje pochvalně.

Od dědečkova ostrovtipu se Maud raději držela dál. Nesnášela, když se jí vysmíval a ponižoval ji – a on si prostě nemohl pomoci. Její nejznámější literární postava, Anna Shirleyová, tuto averzi sdílí: „Sarkasmus, ať už u muže či ženy, byla zbraň, které se Anna děsila. Vždycky jí ublížil... měla z něj puchýře na duši, které pálily ještě dlouhé měsíce.“ Podobně i další Maudina postava, vypravěčka z knihy *The Story Girl* (Kouzelná vypravěčka), přísahá, že si nikdy nebude z dětí dělat legraci: „... nesnáším, když se člověku vysmívají – a dospělí to dělají pořád. To já nikdy dělat nebudu, až budu velká. Na to si dám pozor.“

Maud byla na svou rodinu pyšná, ale dostala do vínku komplikované dědictví. Obě strany byly přesvědčené o správnosti svého přístupu. Maud věděla, že co zdělala po Montgomeryových a Macneillových, spolu zákonitě musí soupeřit: „vášnivá krev Montgomeryových a puritánská etika Macneillových“. Chápala přitom i to, že ani jedna strana „není dost silná na to, aby si zcela podrobila tu druhou.“ A tyto dvě strany spolu v Maudině dvojaké nátuře donekonečna bojovaly.

Maud světu nastavovala statečnou tvář, zatímco „vnitřní“ Maud před ostatními chránila a schovávala. „Žila jsem dvojitý život, ostatně to jsem asi dělala vždycky – bezpochyby jako spousta dalších lidí – ten vnější naplněný studiem a prací... a ten vnitřní plný snů a tužeb.“ (7. ledna 1910, Deník L. M. Montgomeryové).

Počátek Maudina života provázela radost, ale ta se brzy proměnila v zármutek. Obojí, radost i smutek, ji trvale poznamenaly.

Lucy Maud Montgomeryová se narodila 30. listopadu 1874 ve městě Clifton (později přejmenovaném na New London) – v malinké, dvoupatrové chalupě, osm a půl měsíce po svatbě svých rodičů.

Její otec, Hugh John Montgomery, byl třiatřicetiletý, pohledný, veselý a sympatický syn senátora Donalda Montgomeryho, jenže smolař. Když Hugh John poprvé potkal Maudinu matku, Claru Woolnerovou Macneillovou, okouznil ji coby mladý námořní kapitán. A jako věčný optimista jakékoli námitky proti mladé nevěstě smetl ze stolu.

Clara Woolnerová Macneillová byla mladá jednadvacetiletá dívka, v pořadí čtvrté dítě ze šesti potomků ochranářských rodičů. V malé vesničce Cavendish Clara vynikala. Mnozí se za ní otáčeli pro její krásu a o nápadníky neměla nouzi. O mnoho let později k Maud přistoupil jakýsi šedovlasý stařík, aby se pochlubil, že měl kdysi tu čest doprovázet její matku domů.

Clara a Hugh John se vzali v domě jejich rodičů, ale staří Macneillovi sňatek neschvalovali. Hugh John nevypadal na člověka, který by dokázal dobře zabezpečit rodinu. Jeho otec, senátor Donald Montgomery, koupil mladému páru malý dům na ostrově prince Edwarda, který se nacházel zhruba uprostřed mezi oběma rodinami. Tam rodiče novomanžele nechali napospas jejich osudu, bez jakékoli další podpory.

Mladá dvojice se snažila uživit provozováním místního obchůdku, který byl připojený k obytné části jejich domu. Manželovi ani manželce však obchod nic neříkal. Krámeček začal krachovat. A Clara velmi brzy onemocněla tuberkulózou – což v té době znamenalo rozsudek smrti. V devatenáctém století byla tuberkulóza (či souchotiny, jak se tehdy nemoci říkalo) pomalé, strašné, vysilující a obvykle i smrtelné plicní onemocnění.

Hugh John se přestěhoval do Cavendishe, kde se Macneillovi mohli postarat o dceru i malou vnučku Maud. Navzdory vši opatrnosti a péči však Clara Macneillová Montgomeryová 14. září 1876 zemřela. Zanechala po sobě malou dcerku, truchlícího manžela a rodinu. Bylo jí třiaadvacet let. Maud nebyly ještě ani dva. Její první vzpomínka na mladou maminku je, jak leží v rakvi a zlaté vlasy jí splývají kolem ramen.

Hugh John stál u rakve, choval Maud v náruči a plakal. Dívka byla celá vyjevená: sešlo se tu tolik lidí, všichni se točili kolem ní, ale přitom se něco zdálo v nepořádku. Sousedé si něco špitali a s lítostí po nich pokukovali.

Ženy v té době vlastnily pouze jedny hedvábné šaty za život, obvykle v nějaké rozumné, tlumené barvě; Clara měla šaty jasně zelené. I v okamžiku své smrti vypadala úchvatně. Se záplavou zlatých vlasů působila stejně mile a povědomě jako vždycky, ale když Maud natáhla ručku, aby se dotkla její tváře, šokovalo ji, jak byla její pleť ledově chladná. Byl to tak silný dojem, že Maud ten dotek cítila v konečcích prstů ještě i po letech.

Po pohřbu zahalila krátký život Clary Macneillové rouška mlčení. O krátkém, nešťastném manželství Clary a Hugh Johna Montgomeryho nikdo nemluvil. Clařino jméno bylo zmiňováno jen zřídka a o nepřítomném Hughovi nemluvil skoro nikdo. Maud si obrázek své matky musela poskládat ze střípků toho, co zaslechla, či z utrousených nárážek. Její matku jako by vymazali z povrchu zemského.

Podle těch pár útržků, které Maud sesbírala, byla Clara citlivá, poetická, šlechetná mladá žena a snílek. Postavit se rodičům a vdát se proti jejich vůli vyžadovalo odvalu. Maud s Clarou z malého rodinného klanu vyčnívaly. Obě zbožňovaly krásu, a to do té míry, že je někteří považovali téměř za blázny. Maud matčiny ztráty

vždycky litovala. Ačkoli Clara Macneillová Montgomeryová zemřela mladá a zapomenutá, zanechala po sobě několik věcí, jež Maud celý život střezila jako poklad – několik svazků poezie či deník, který Maud pečlivě opatrovala.

Clařin hrob ležel kousek přes cestu, nedaleko Maudina domu a presbyteriánského kostela, vedle školy. Matčina nepřítomnost tak byla stále na dohled: bolestivá, záhadná a nezapomenutelná. Maud chodila kolem matčina hrobu každý den cestou do školy i ze školy.

Clařina předčasná smrt za sebou zanechala nespočet nezodpovězených otázek. Ačkoli rodina Macneillových byla proslulá vyprávěním příběhů, o Claře se k Maud žádné nedostaly. Ani o možném posmrtném životě si s ní nikdy nikdo nepovídal. Nechali ji, aby si závěry učinila sama. Když jí byly čtyři, seděla právě v kostele, když vtom řekl kněz cosi, co ji zaujalo, a tak nastražila uši. V kostele se samozřejmě nemluví, ale tohle bylo naléhavé. Maud se naklonila k tetičce Emily a pípala: „Kde je nebe?“

Mladá teta Emily si netroufla odpovědět nahlas. Místo toho ukázala prstem nahoru ke stropu. Maud z toho usoudila, že její maminka je z nějakého důvodu uvězněná na půdě cliftonského kostela. Nebe bylo jen pár kilometrů od domova! Maud nedokázala pochopit, proč nikdo nevzal žebřík a pro její maminku tam nevylezl.

Mezitím se Maudin život u rodinného krbu s otcem stával čím dál nejistější. Hugh John za svou mladou ženou truchlil, a zatímco se snažil uživit, péči o energickou dcerku nechával stále více na Macneillových, kterým bylo v té době přes padesát a podobné povinnosti už měli dávno za sebou. Doma s nimi bydlela už jen náctiletá Emily, Maudina poněkud upjatá teta. Maud mladou tetu považovala za „starou“ podobně jako všechny ostatní dospělé:

„Buď byl člověk dospělý, anebo ne, a tak to prostě bylo.“ S tetou Emily si hrát nemohla, a tak si Maud vymyslela vlastní kamarádky; žili dokonce i ve skleněných dvířkách příborníku v přijímacím pokoji jejich prarodičů.

V levé části dvířek bydlela Maudina smyšlená kamarádka „Katka Mauriceová“. Katka byla dívka v Maudině věku, se kterou si povídala „celé hodiny a sdělovaly si navzájem různá tajemství“. Vždycky když Maud do pokoje nakoukla, aspoň své kamarádce Katce zamávala.

V pravé části příborníku bydlela „Lucy Grayová“, postarší vdova, jež neustále vyprávěla „pochmurné historky o svých nesnázích“. Maud sice mnohem radši trávila čas ve společnosti Katky Mauriceové, nicméně, aby staré smutné vdově nebylo tak smutno, spravedlivě dělila svůj čas mezi obě dvě.

Mnohem později Maud tu oblíbenější z obou smyšlených přítelkyň přivedla i do *Anny ze Želeného domu*, kde se z Katky Mauriceové stala Annina imaginární nejlepší kamarádka a utěšitelka. Nicméně onen hořkosladký výplod Maudiny fantazie, dvě obyvatelky skleněných dvířek, prozrazuje, jak se cítila opuštěná, vytržená ze skutečného světa. Velmi brzy pochopila, že pokud chce šťastnější život, musí si ho pro sebe vytvořit.

Skutečným průvodcem Maudina útlého dětství byl její otec Hugh John. Maud svého otce zbožňovala. Byl mírný a veselý a vyprávěl jí báječné vymyšlené příběhy – jako ten o skvrnitých keramických psech svého otce, kteří o půlnoci ožívají. Otec malou Maud chválil a mazlil se s ní, a na rozdíl od Macneillových se vyjadřoval přímým, láskyplným způsobem. Hugh John své dceři říkal „moje malá Maudie“ a ona ho na oplátku bezmezně milovala.

O mnoho let později napsala: „Svého otce jsem opravdu hluboce milovala. Byl to ten nejmilejší člověk, jakého jsem kdy poznala.“

Hugh John Montgomery byl laskavý a až dětský v tom, jak neměl rád nepřívětivost. Otec s dcerou k sobě v tom nepochopitelném světě přilnuli.

„Teď si myslím,“ psala Maud, „že děda s babičkou tu mou lásku k němu nesnášeli. Viděli, že k nim takový vroucí cit nechovám. A měli pravdu – nechovala jsem. Ale byla to jejich chyba. Teď vím, že mě jistým způsobem rádi měli. Ale nikdy svou lásku nevyjádřili ani slovem, ani skutkem. Nikdy jsem si nemyslela, že mě mají rádi. Připadalo mi, že jediný člověk na světě, který mě miluje, je můj otec. Nikdo jiný mě nikdy nepolíbil, nemazlil se se mnou, neříkal mi roztomilým jménem. A tak jsem tehdy všechnu svou lásku dávala jemu. A mým prarodičům se to nelíbilo. Mysleli si, že když mi dávají domov, jídlo, oblečení a péči, měla bych za to mít nejvíc ráda je.“ (3. května 1908, Deník L. M. Montgomeryové)

Malá Maud byla náladové, živé, chytré a popudlivé dítě. Macneillovi žádnou z těchto vlastností neoceňovali. Maud toužila po upřímné láskyplnosti – jako když k ní jedna rodinná přítelkyně jednou večer zamumlala „mé drahé dítě“ – slova, která si pak Maud pamatovala celý život. Takové přímé vyjádření citů však bylo v rodině vzácné. „Strašně se mi to oslovení líbilo. Po takových jsem prahla. Nikdy jsem na ně nezapomněla.“ (1. května 1925, Deník L. M. Montgomeryové)

Není pochyb o tom, že babička Maud milovala. Lucy Macneillová byla ústřední, zásadní postavou Maudina života. Babička Macneillová se kvůli Maud postavila i manželovi; pro dobro své vnučky porušila zvyklosti; investovala do ní své vlastní peníze a bojovala za to, aby děvče získalo dobré vzdělání. A všechno to dělala v době, kdy podobné chování bylo výjimečné, nikoli běžné. Lucy Macneillová se o Maud skvěle starala, byla to pověstná hospodyně, jež výborně vařila, uklízela a věnovala se ručním

pracem, nicméně emocionálně a intelektuálně byla Maud na hony vzdálená.

Pro babičku Macneillovou bylo stejně obtížné otevřeně vyjádřit city, jako to pro Hughu Johna bylo přirozené. Ale zatímco otci Maud jeho slabosti promíjela snadno, babičku soudila tvrdě. Pouze v knihách o Anně, v (mnohém pozměněné) postavě Marilly, Maud dokázala babiččiny dobré vlastnosti, její spolehlivost, obětavost, vytrvalou pozornost, patřičně ocenit.

Jedna málo známá příhoda z Maudina útlého dětství však přeci dokládá, že i babička Macneillová měla v srdci své vnučky místo. Když bylo Maud pět let, popálila se pohrabáčem od kamen a nakazila se břišním tyfem. Lékař to viděl černě. Prohlásil, že nepřežije týden. Okamžitě poslali pro babičku Macneillovou.

Přecitlivělá dívka se na babičku vrhla. Maud byla vlastně „tak ráda, že ji vidí, že jí nebezpečně vylétla horečka“. Ve snaze dcerku zklidnit ji Hugh John řekl, že babička odešla domů, takže během následujících horečných dní Maud měla za to, že ona starší paní, která u ní nervózně přešlapovala, vůbec nebyla její babička, ale jedna z hospodyní. Teprve když už jí bylo lépe a dokázala se posadit, zjistila, že vedle ní sedí babička Lucy. „Já... nedokázala jsem se od ní odtrhnout. Neustále jsem ji hladila po tváři a s údivem a radostí jsem dokola opakovala: ‚Tak ty tedy nakonec nejsi paní Murphyová; ty jsi babička.‘“

Nedlouho po Maudině nemoci se babička Lucy Macneillová stala dívčinou hlavní opatrovnicí. Byla přísná a tvrdá. Maud se babiččiny výchovné postupy zdály beznadějně staromódní. A během několika následujících let se na babičku přesunula celá tíha dívčiny výchovy, neboť Hugh John odjížděl za prací do čím dál vzdálenějších koutů západní Kanady. Kdysi vroucí vztah mezi otcem a dcerou se najednou beze stopy vytratil.

Hugh John nejprve dcerku občas navštěvoval. Ale ještě než bylo Maud sedm let, odstěhoval se do dalekého Saskatchewanu, takže stárnoucí Macneillovi se o vnučku museli postarat úplně sami.

Maud svůj šok a zklamání z otcova odchodu dokázala skrýt a přenést je tam, kde mohly v klidu zůstat, tedy na své ostražitě, stárnoucí prarodiče. Ani tehdy, ani nikdy později Maud proti otci neřekla ani slovo. Naopak – stvořila si milující portrét nepřítomného otce, čemuž se všechny její životopisy dost podivují.

Ničemu nepomohlo ani to, že dědeček Macneill otevřeně proti této své nové povinnosti protestoval a se svou upovídanou, temperamentní vnučkou se často přel. Lišili se snad ve všech ohledech. Alexander Macneill se před světem schovával; Maud toužila po společnosti. Pohrdal výplody její fantazie, vysmíval se jejím ambicím a trval na tom, že žena patří do domácnosti. Babička Macneillová, která se ocitla mezi těmito dvěma silnými osobnostmi, na sebe musela vzít roli usmířovatele – ze všech sil se snažila v životě své vnučky obnovovat pořádek a rovnováhu. Snažila se být fěr, ale vděku se za to nedočkala ani od jednoho.

Maud věděla, že to babička myslí dobře, „jenomže její láska vždycky postrádala sebemenší špetku porozumění“, a proto, jak píše, „nebylo v jejích silách nás sblížit“. Maud přišla o matku a otec ji opustil. Jiné dítě by třeba putovalo do náhradní rodiny, přesouvalo se od domu k domu nebo by ho poslali do sirotčince. Maud měla bezpečnou střechu nad hlavou, spoustu dobré stravy a všechny materiální výhody, jež jí prarodiče mohli poskytnout.

Dům Macneillových byl jeden z nejkrásnějších starých domů v Cavendishi. Každý rok v červnu kvetly v sadech třešně a jabloně a na podzim uzrávala šťavnatá jablka. Ostatní děti si do školy nosily obědy v plechových bandaskách; Maud se v poledne vracela

domů a obědvala s prarodiči. Mnoho dětí si dokonce ani v tuhých kanadských mrazech nemohlo dovolit boty; Maud nosila pevné kožené boty, které jí všechny dívky záviděly. Maud sama přiznala: „Materiálně jsem byla zabezpečená dobře... Ale emočně a sociálně jsem velmi strádala.“

Maudini příbuzní jí neustále připomínali, že by za své štěstí měla být vděčná. Byla zkrátka případ pro charitu. Měla být vděčná za střechu nad hlavou. To malé Maud Macneillové sráželo sebevědomí a oslabovalo to roli Montgomeryových v jejím životě. Ačkoli se Macneillovi i Montgomeryovi v mnohém lišili – v temperamentu, politice, dokonce i vzhledu – sdíleli hrdost, že patří mezi nejstarší rodiny na ostrově prince Edwarda. Nic z toho, co Maud udělala, tak neuniklo veřejnosti. Jak říká jedno staré rčení: „Komu bylo hodně dáno, od toho se také hodně žádá.“ A od Maud se toho žádalo víc než od jakéhokoli obyčejného smrtelníka.

Království ideální krásy

Farma Macneillových stála těsně za hranicemi Cavendish, přímořské vesničky, kde se všichni znali. Celá osada byla jen necelých pět kilometrů dlouhá a půldruhého kilometru široká. Cavendish ležel na severním, idylickém pobřeží ostrova prince Edwarda, asi sedmnáct kilometrů od železniční stanice a necelých čtyřicet od města Charlottetown. Podle Maud byl Cavendish nejkrásnějším místem na zemi. Při jedné vzácné příležitosti o něm poněkud skromně prohlásila, že je to „dobré místo, kde strávit dětství. Lepší si nedokážu představit.“

V jednom z prvních deníkových zápisů si Maud poznamenala:

V dálce za hnědými poli leželo moře, modré a třpytivé, poseté hřebínky vln. Procházka na čerstvém, vlhkém jarním vzduchu byla příjemná, a když jsem ještě sešla až k pobřeží a vylezla tam na velký útes, musela jsem radostí zadržet dech... Nalevo ode mne se táhlo zvlněné písčité pobřeží; napravo hrbolatá skaliska se zátocinami, kde vlnky šveholily mezi oblázky. Dokázala bych tam strávit celé hodiny a pozorovat moře a racky vznášející se nad hladinou.

(10. dubna 1890, Deník L. M. Montgomeryové)

Už v těch několika řádcích dospívající Maud můžeme tušit brilantní spisovatelský a pozorovací talent.

Maud měla ke Cavendishi svého dětství velmi vášnivý vztah. Ačkoli v soukromí možná vesnici kritizovala, cizinci by o ní nikdy nedovolila říci jediné křivé slovo. Těžko se jí odtud odcházelo. Žádné jiné místo si ji k sobě tak mocně nepřipoutalo. „Je a musí to pro mne být posvátné místo,“ prohlásila. Maud tu znala každé pole a vršek, ovocné sady, lesíky, kde děti sbíraly šťavnaté hrudky smrkové pryskyřice. „Bylo to skoro jako království ideální krásy,“ tvrdila.

V době Maudina mládí byl ostrov prince Edwarda rušné, pevně semknuté místo, kde mělo svůj domov zhruba sto tisíc lidí. Byla to nejmenší kanadská provincie, odlehlý region, jehož pobřeží probleskovalo na východ od Nového Brunšviku. Pokud šlo o Maud, ostrov prince Edwarda pro ni zůstal „nejkrásnějším místem v celé Americe“.

Za humna Cavendishe se malá Maud dostala jen zřídkakdy. Její prarodiče se drželi hodně doma a s přibývajícimi roky se jejich nechuť opouštět domov ještě zvětšovala. Výlet do Charlottetownu, vzdáleného necelých čtyřicet kilometrů, „byla velmi vzácná odměna, tak jednou za tři roky, která by si co do očekávání, radosti či novosti nezahlavila s dnešním výletem do Evropy“.

Právě na jednom takovém výletu do Charlottetownu se čtyřleté Maud podařilo na pár minut uniknout babiččině pozornosti. Zatímco prarodiče Macneillovi zapředli s kýmsi hovor, Maud využila své šance a vydala se prozkoumat ulici na vlastní pěst. Udivilo ji, když spatřila, jak jakási žena klepe koberečky „ze shora z domu“. Chvilku si povídala s neznámou dívkou s černýma očima a černými copánky a měla pocit, že zažila neuvěřitelné dobrodružství.

Rodinné návštěvy u Maudina strýce Johna a tety Annie Campbellových v jejich domě v nedalekém Park Corneru se jí poštěstilo